

IST IZLAZI TJEDNO. GODISNJA PRET-
LATA 30 DIN. ZA INOZEMSTVO 60.—
OGLASI PO NAROČITOJ TARIFI.

GODINA VIII. BROJ 34.
Sibenik, 22. kolovoza 1937.

RUKOPISI SE NE VRAĆAJU — ADRESA
UREDNIŠTVA I UPRAVE: SIBENIK pp. 17.

jedno - i drugo

Vremena se mijenjaju, a mi mijenjamo u njima. — Tako već stari Latini mudrovali.

Pa i jest tako! Tok vremena nemoguće zaustaviti, a nama se ova teško oduprijeti njegovoj jeni i oblikovanju. Odatle ra- običaji i načini života u raznim zobljima vremena.

Ne samo što se nekoć drukčije o, i odijevalo, nego se i drukčije slilo i živjelo. Pa i način vjeroga života se promijenio. Vjere- istine katoličke Crkve ostado- iste, ali predrugačilo se njihovo njsko priznavanje i ispovijeda- e.

Samo, na primjer ovo: Ko je ed stotinu godina znao za veli- narodne i međunarodne eua- tijske kongrese? Ko, je vidio pregledne povorke organizira- katoličke mladeži? Zar su se redivale ovako sjajne i triumfal- proslave Krista Kralja i drugih nskih katoličkih dana i blagdana?

Nema sumnje, da sve to zahti- vaju današnje životne prilike, da e to — kako se kaže — odgova- modernom duhu vremena.

Neka! Samo nemojmo misliti smo mi, u vjerskom pogledu, predniji od naših starih; da smo, og tih vanjskih parada i mani- tacija, dublji u vjerskom proži- avanju i vjerskoj praksi.

Ima još među nama, po selima gradovima, vjere i dobrote, ali onoliko i onakve kakva je bila dušama starijih pokoljenja, a o- bičo prvih kršćana.

Tu se moramo zaustaviti i za- sliti. A pomoći će nam kod toga eći, koje su nedavno tiskane u dnom talijanskom svećeničkom tu:

»Nikada ne smijemo zaboraviti vijesnu činjenicu, da se svijet na šćanstvo nije obratio ni govorni- om, ni svećanim paradama, ni ajnim odijelima, ni rasvjetama atrometima, već primjerom apo- bla i vjernika, koji su vazda pred- ima imali božansku zapovijed: imjer sam vam dao, da i vi čini- kao što sam ja činio.«

Eto, to, je ono važno. Jedino žno!

Ne, nećemo nikada zabaciti njske vjerske manifestacije; ne- mo zanemarivati savremena edstva za uzdržavanje i oživlja- nje narodnog vjerskog života, i jedno jest i ostaje glavno: nu- rnji život, koji se ispo-

„Mi smo narod i hoćemo da budemo svoji gospodari!“

U nedjelju 15. t. mj. održana je u zagorskom selu Zajezdi, na pod- nožju Ivančice, sjajna proslava 100 godišnjice hrvatske himne. Tom pri- likom održao je govor i hrvatski na- rodni zastupnik g. dr Ivan Pernar, koji je među ostalim kazao:

„... Mi se ponosimo svojom do- movinom i mi smo spremni podnijeti i žrtve za svoju majku domovinu...“

Mi smo Hrvati izabrali za himnu takvu pjesmu, u kojoj se očituje glav- na osobina hrvatske narodne duše. Mo- žemo sa ponosom reći, da mi nikome ne prijetimo u svojoj himni i nikoga ne izazivamo, nego slavimo ono, što je vrijedno slave i branimo ono, što je pravedno, pošteno i časno... U svo- joj narodnoj himni nikoga ne vrije- damo, nikoga ne psujemo, nikome ni- šta ne otimamo. Glavni osjećaj, koji pred cijelim svijetom ispovijedamo, jest: Tuđe nećemo, a svoje ne damo!...

Hrvatska domovina predstavlja pravednost, miroljubivost, kulturu, hra- brost i prije svega ljubav, i to ljubav prema sebi i prema drugima...

Vi znate, braćo i prijatelji, da ima i protivnika domovine. Ima ih i u domovini, a ima ih i izvan domovi- ne. Ima ih i takovih, koji se kite tu- dim perjem i koji se priklanjaju Len- njinu ili Staljinu. Tko misli da mu je Rusija domovina, eno je, velika je, pa neka tamo ide. Mi vidimo, da u Rusiji nije raj. Mi vidimo, da je mjesto krvavog bijelog cara došao krvavi crveni car. Oni su za vrijeme revolucije govorili: „Ustaj, di- ži se, radni narode!“ Rusija ima 170 milijuna ljudi, a od toga 160 miliju- na seljaka. A vi, braćo, znate, da od 160 milijuna seljaka u Rusiji nema seljački narod ni jedne općine u svo-

jim rukama, nego je kao tegleća marva, a ako se ne pokorava, onda ga protjeravaju u Sibir, gdje mora crknuti. A zar nije 160 milijuna sel- ljaštva „radni narod“, zar je samo 5 do 6 milijuna radnika u tvornicama vladajuća klasa? Prije je bio jedan milijun žandara, vojske, špijuna i car- skih generala, može se reći 3 milijuna je vladalo sa 160 milijuna. A danas se samo okrenula batina... Mi poštujemo radnika i mi znamo, da tre- ba osigurati radnička prava. Osigurati ih ne može nitko osim njegovoga na- roda i gospodina Boga. Sva radnička prava moraju biti osigurana onako, ka- ko će to tražiti radničke organizacije, ali sve to mora biti u skladu s općim narodnim ciljevima i sa seljačkim na- rodnom. Tko je protiv toga, da se rad- niku osiguraju prava, treba ga na pr- vi stup objesiti. Imamo protivnika hr- vatske domovine.

Mi moramo biti složni. Mi ima- mo povjerenje u dra Mačeka i znamo vrlo dobro, da nas on ostaviti ne će, kad nas ni u najtežim vremenima nije ostavio.

Mi smo narod i mi hoće- mo da budemo svoji gospo- dari!

U zadnje doba podigle se tuke u hajduke. Vi znate da sam vam ja još prije govorio, da će se sva sred- stva poduzeti, da se naši redovi raz- ruju.“

Tu dr Pernar spominje Jou Ma- tošića i vrlo ostrim riječima osuđuje jedan njegov nedavno objavljeni čla- nak.

„I danas vam se, braćo, govori o sporazumu. Kakav bi to bio narod, kakav bi to bio voda, koji se ne bi htio razgovarati i sporazumijevati. Ali sporazum mora biti sporazum, a ne poniženje!“

Španjolski biskupi o strahotama u Španjolskoj

Dva kardinala, 6 nadbiskupa i 35 biskupa Španjolske uputili su zajedni- ko pismo biskupima čitavoga svijeta. U tom pismu se tuže, što veliki dio stra- noga mnijenja nema ni pojma o ono-

me, što se događa u Španjolskoj.

U tom dokumentu ističe se, da se Crkva prije gradanskoga rata odlučno bila stavila o bok vlade i da je unatoč toga bila napadana, progno-

ljava u svakidašnjem sa- obračajnom životu.

Stoji, da je Božja milost u po- četku kršćanstva bila mnogo obil- nija nego danas; da je bilo više čudesa i milosnih darova. Ali i primjer apostola, propovjednika i učenika Kristove vjere neodoljivo je privlačio pagane i Židove u svetu Crkvu. Za tadašnje kršćane nije se govorilo: Slušajte, kako lije- po i učeno govore; gledajte, kako prireduju velike i sjajne procesije, nego se šaputalo: Pogledajte, kako se međusobno lju- be, kako jedan drugome dobro čine.

— Primjer sam vam dao, da i vi činite kao što sam ja činio. —

Dakle, primjerom — životom kr- šćana svijet se obratio na kršćan- stvo!

Još nije svršilo doba obraće- nja. Danas, osim pogana i drugih inovjeraca, treba obraćati i mno- ge katolike na katoličku vjeru! A to će se najuspješnije provesti ka- toličkim životom katolika!

Ako su velikani kršćanstva, kao što bijahu sveti Pavao, Domi- nik, Franjo Ksaverski, župnik ar- ški..., priveli Kristu onolika mno- štva, onda se to mora zahvaliti nji- hovom životu i djelovanju. Oni su za sebe mogli opravdano reći: Ne živim više ja, nego Krist živi u meni!

njena te u ratu bila prva žrtva bije- sa republikanske ratne stranke. Na- glašuje se nadalje, da se politički re- žim demokratske slobode raspao u prah poradi samovolje državnih upravljača. Činjenica je, da su u doba izbora u veljači 1936. desničari, iako su dobili pola milijuna glasova više negoli lje- vičari, postigli 118 zastupnika ma- nje, jer su samovoljno ukidani manda- ti za čitave pokrajine. Iz toga se mo- že već u samom početku ocijeniti za- konitost novoga parlamenta.

Neki tvrde, da bi bez vojničkoga ustanka u Španjolskoj bio sačuvan mir. Španjolski biskupi kažu, da to nije točno. Polovinom godine 1936. nije bilo izbora do li: komunizam ili ustanak. To je bila dilema, pred koju je stav- ljen španjolski narod. Povijesno je u- tvrđena činjenica, da je istovremeno sa nacionalističkim ustankom buknuo i ko- munističko-anarhistički ustanak i da za- konite vlasti više nije bilo.

Nacionalistički vojnički ustanak odmah u prvom času naišao je na pot- poru naroda. Ljevičarska pak revolu- cija bila je promišljena i izvanredno okrutna. Godinu dana događaju se u Španjolskoj strahovita zločinstva i o- krutna progona.

Više od 20 hiljada je porušenih i opljačkanih crkava i kapela. Oko 40 posto, pa čak i 80 posto svećenika je u nekim biskupijama poubijano, i to na najokrutniji i najkrvoločniji na- čin. Više od 300 hiljada svjetovnjaka je poubijano. Mnogi i mnogi su o- krutno mučeni, a sve to samo radi njihovoga političkog mišljenja i na- dasve radi njihovoga katoličkog uvje- renja. Čast žena, pa i čast Bogu po- svećenih djevojaka nije bila poštovana. I sami grobovi su obeščašćeni. Bilan- ca je grozna. Nikada nijedan drugi rat, nijedna druga nesreća nisu u Špa- njolskoj nagomilali toliko ruševina.

Moderna sredstva progona i uni- štavanja u rukama zločinaca omogući- la su, da se u par tjedana poruši dje- lo, koje je civilizacija stvarala stoljeći- ma. Uništene su čitave umjetničke zbir- ke, muzeji, knjižnice, arhivi.

Revolucija je prije svega bila protukršćanska. To je bio žalosni feno- men kolektivne ludosti, koju ostali Zap- pad nije nikada doživio u tako jakom

A kome ćemo pripisati u gri- jah sve one mlake, pa i protukato- ličke katolike? — Ispitujući raz- loge njihove mlakosti i otpada, do- šli bismo, u mnogo slučajeva, do zaključka, da ih je do toga doveo poganski ili, bar, nedosljedni život katoličke sredine u kojoj se kreću.

Nastavimo i dalje s kongresi- ma, zborovanjima, povorkama i procesijama, ali nemojmo nikada to pretpostaviti praktičnom kato- ličkom životu. — Vanjske vjerske manifestacije i praktični život po vjeri, udruženo, ponovno će obra- titi svijet na kršćanstvo i zagrija- ti ga žarom prvih kršćanskih vje- kova.

stepenu. Crveni su bili zahvaćeni tim ludilom, koje se pretvorilo u strahovitu eksploziju mržnje protiv Krista, Majke Božje, Boga i same vjere. To je pojava, kakvu kršćanstvo vjerovatno nije nikada doživjelo.

Za sve te užase odgovoran je jedino komunizam. Sva krvoprolića su bila unaprijed smišljena. Malo prije toga je iz Rusije stiglo 79 agitatora specijalista. „Crne liste“ žrtava, koje prve moraju stradati, bile su unaprijed spremljene od revolucionarne milicije, koja je bila osnovana u svakom mjestu. Bili su do u tančine izrađeni i planovi o uništenju crkava. Jedino tako se sve, što se dogodilo moglo izvršiti onako sistematski. To je bilo ubijanje i rušenje u serijama.

Španjolskim crkvenim dostojanstvenicima je mnogo do toga, da se o događajima u Španjolskoj dozna prava istina.

Socijalno zrnje

ČOVJEČNOST ĆE POBIJEDITI

Prilikom godišnjice brazilske nezavisnosti pretsjednik G. Vargas razjasnio je stav vlade do komunizma. Izjavio je, da je čvrsto spreman uzdržati u Braziliji red i mir. Vlada i narod su jedamput zauvijek raskrinkali komunizam i uvjereni su, da će čovječnost pobijediti nad njegovim paklenskim naukom, koji bi htio sve ljude, koji vole slobodu, zavesti u potpuno ropstvo.

KCI STALJINOVA

Kao što javljaju iz Moskve, desetogodišnja Staljinova kći Nina prije kratkoga vremena je bila primljena među bezbožnike. Kao buduća ateistična propagandistica među omladinom morat će se posebno školati. Za sada posjećuje školu na Kremlju, u kojoj su samo djeca visoke sovjetske gospode. U toj školi su i oba djeteta vanjskopolitičkog komesara Litvinova. Kad mu je kći stupila u bezbožnički pokret, Staljin je poklonio organizaciji 500 rubalja.

SOCIJALNA NAČELA NOVE ŠPANJOLSKE

Londonski katolički tjednik „The Tablet“ donosi pet načela buduće socijalne politike u novoj Španjolskoj. Zabilježio ih je „Državni službeni list“ u Burgosu:

1. Odbacujemo kapitalistični sistem, koji se ne obazire na opće blagostanje naroda i postupa s radništvom kao s manje vrijednim razredom, koji je određen zato, da živi u bijedi i očaju. Isto tako odbacuje naše duhovno opredjeljenje i naše nacionalno osjećanje marksizam.
2. Država će se zanimati za gospodarske borbe i ujedno će aktivno priskočiti, kad bi jači razred uništavao slabiji.
3. Prva je dužnost, koju ima bogatstvo, da poboljša životne prilike svijem članova naroda. Ne možemo trpjeti, da velike mase trpe siromaštvo, a mali broj da si dozvoljava svaku raskoš.
4. Svaki Španjolac ima pravo do rada. Netom bude uspostavljen novi

socijalni red, poboljšat ćemo sve sadašnje radničke ustanove.

5. Svi Španjolci, koji su sposobni za rad, moraju raditi. Država se neće ni najmanje obazirati na one, koji ne služe narodnoj skupnosti i živu na račun drugih.

LENJINOVA SPOZNAJA

Msgr. d'Herbigny u svojoj novoj knjizi „Le message du Christ et de l'Eglise aux civilisations“ navodi slijedeći događaj:

Neki mađarski svećenik, koji je prije bio suučesnik i povjerljivi drug Lenjinov, dobio je od njega ovu izjavu u svijetlom trenutku za vrijeme njegove zadnje bolesti: „Ja sam se varao. Bez sumnje je bilo potrebno osloboditi mnoštvo progonjenih, ali naša je metoda donijela drugo progonoštvo, strašno klanje. Ti znaš, ovo je moja smrtna mōra: da se osjećam izgubljenim u oceanu krvi nebrojenih žrtava. Za spas naše Rusije — a to je sada prekasno sjećati se toga — potrebno bi bilo, da smo imali deset Franja Asiških. Deset Franja Asiških, i mi bismo zaista spasili Rusiju!“

STALJINOV RADIO-GOVOR RUSKOJ ARMADI

„Mi gledamo na vjeru kao na svoja najljucig neprijatelja. Rat protiv nje moramo neumorno nastaviti; kompromisa za nas ne može biti, jer su ciljevi vjere sasvim suprotni našima. A moramo svoju ratnu taktiku promijeniti. Dvadeset godina smo upotrebljavali silu, od sada moramo upotrebljavati duhovna sredstva. Tek tada ćemo svoje djelo završiti, kada bude vjera postojala samo još kao uspomena na povjesnu prošlost“.

ŽIVOT S CRKVOM

Crkveni kalendar

Neđjelja, 22. VIII.: *Cetrnaesta neđjelja po Duhovima*. — Sv. *Timotej*, mučenik. Iz Antiohije došao je u Rim, gdje je javno propovijedao sv. evanđelje. Radi ovoga gradski upravitelj uhvati ga i bacil u tamnicu. Kad je odlučno odbio, da žrtvuje krivim poganskim bogovima, bio je najprije mučen, a onda mu glavu otkosio.

Ponedjeljak, 23. VIII.: Sv. *Filip Benicij*, rodom Fiorentinac. Već u petom mjesecu na majčimom krilu progovorio je i zamolio majku, neka udijeli milostinju jednom siromahu. Visoke nauke svršio je u Parizu. Odreče se svijeta i stupi u red službenika Bl. Djevice. Proputovao je cijelu Evropu propovijedajući sv. evanđelje. Kad je jednom susreo gubavca, dao mu je svoju kabanicu. Gubavac zagnoe se kabanicom i istoga časa ozdravi. Umro je 1285. g.

Utorak, 24. VIII.: Sv. *Bartul*, apostol. Iza dolaska Duha Sv. podoše apostoli, da propovijedaju sv. evanđelje po cijelom svijetu. Bartul propovijedajući dopro je do Indije, Azije i Likonije. U gradu Albanu g. 71. iza Isusa bio je pogubljen.

Srijeda, 25. VIII.: Sv. *Ljudevit*, kralj. Rodio se g. 1215. U 12. g. postade kralj. Majka ga je tako kršćanski uzgajala, da mu je govorila: „Sinko, ljubim te neizmjenom ljubavi, ali bih te voljela vijetiti

mrtva, nego da jedamput smrtnim grijehom Boga uvrijediš“. Bio je franjevački trećoredac, pa se zato i slavi kao zaštitnik Trećoredaca sv. Frane. Dva puta poveo je križarsku vojnu, da oslobodi Isusov grob od nevjernika. Od kuge preminuo je na današnji dan.

Četvrtak, 26. VIII.: Sv. *Zefirin*, Papa. God. 202. postao je Papa, baš u teškim danima za sv. Crkvu i vladao skoro 16 godina.

Petak, 27. VIII.: Sv. *Josip Kalasancij*, apostol i učitelj djece. Cijeli život sproveo je poučavajući djecu. Umro je 25. t. mj. 1648. Kad su 100 godina iza smrti otvorili svečev grob, nađoše, da su mu srce i jezik potpuno čitavi i netaknuti.

Subota, 28. VIII.: Sv. *Augustin*, biskup. Rodio se u afričkom gradu Tegah. Otac mu je bio poganin, a majka Monika, kršćanka. Na visokim školama pokvario je i um i srce, pa se kupao u kaljuži nemoralnosti i krivovjerja. Međutim Monika je godine i godine plakala i molila za obraćenje sina, tako, da joj je rekao jedan sv. biskup: „Ženo, sin tiholik suza i molitava, nije moguće, da se izgubi.“ Augustin slušajući propovijedi sv. Ambrozija u Milanu obrati se. Kasnije postao je biskup grada Hipona. Napisao je mnogo dubokih i učenih rasprava. Umro je 28. VIII. 430.

XIV neđjelja po Duhovima

Čitanje poslanice blaženoga Pavla Apostola *Galacanima* (5, 16—24). — Braćo! Duhom hodite i želja tjelesnih nećete izvršiti. Jer tijelo teži protiv duha, a duh protiv tijela. Ovo se protivi jedno drugome, da ne činite ono što hoćete. Ako li vas duh vodi, nijeste pod zakonom. A očita su djela tjelesna, koja su bludnost, nečistoća, besramnost, putenost, idolopoklonstvo, čaranja, neprijateljstva, prepirke, pakost, srdžba, svade, razdori, raskolništva; zavist, ubojstva, pijanstva, proždrljivost, i ovima slična. Za ta vam unaprijed kažem, kao što sam i prije kazao, da oni koji takova čine, nećete postići kraljevstvo Božje. A plod je Duha: ljubav, račnost mir, ustrpljenje, blagost, dobrota; dugotrpnost krotkost, vjernost, čednost, uzdržljivost čistoća. Proti ovima nema zakona. A koji su Kristovi oni su tijelo svoje propeli sa strastima i požudama.

† *Slijedi sv. Evanđelje po Mateju* (6, 24—33). — U ono vrijeme reče Isus učenicima svojim: Nitko ne može dva gospodara služiti, jer ili će jednoga mrziti a drugoga ljubiti, ili će uz jednoga prijanjati a drugoga prezirati. Ne možete služiti Bogu i bogatstvu. Zato vam kažem: ne budite zabrinuti za život svoj što ćete jesti, ni za tijelo u što ćete se obući. Nije li život više nego jelo, i tijelo više nego odijelo? Pogledajte na ptice nebeske kako niti siju niti žanju niti sabiraju u žitnice, pa ih Otac vaš nebeski hrani. Nijeste li vi mnogo vredniji od njih? A tko od vas brinući se može pridodati rastu svojemu jedan lakat? I za odijelo što ste zabrinuti? Pogledajte ljiljane u polju kako rastu, a ne trude se niti predu. Kažem vam, da ni Salomon u svoj slavi svojoj nije bio odjeven kao jedan od njih. A kad travu poljsku, koja danas jest a sutra se u peć baca, Bog tako odijeva, koliko će većma vas, malovjerni? Ne budite dakle zabrinuti govoreći: Što ćemo jesti ili što ćemo piti ili u što ćemo se obući? Jer sve ovo neznabožici traže. A Otac vaš zna da vam sve ovo

treba. Tražite dakle najprije kraljevstvo Božje i pravdu Njegovu, i sve će vam se ovo nadodati!

Dva gospodara

Opet nam je došla neđjelja koja nas prisiljava na izbor i dovikuje nam: Ili — ili. Ili ćemo pristati uz Krista, ili ćemo se pridružiti sotonji i njegovim djelima, jer se dva gospodara ne mogu služiti.

Čovjeku je dana slobodna volja i zato on može skrenuti na lijevo ili na desno, može odabrati dobro ili zlo, odlučiti se za Krista ili Njegovog neprijatelja.

Nije uvijek lako odabrati dobro i odlučiti se za Krista, jer „tijelo te ži protiv duha, a duh protiv tijela“. Ali je ipak to svakome moguće! I ne samo moguće, nego je to i naša dužnost!

Što ćemo imati, kada se priklonimo tijelu, kada postanemo potpuno sluga zemlje i njezinog bogatstva? Čekaju nas, kako nabraja sveti Pavao i poslanici — „Idolopoklonstvo, čaranja, neprijateljstva, prepirke, pakost, srdžba, svade, razdori, raskolništva; zavist, ubojstva, pijanstva, preždrljivost i ovima slična“.

A to nije samo neko mišljenje ili maštanje; svakidašnja je to istina Svega toga ima i previše danas, jer se ljudi prikloniše zemlji; više zavole lješće tijelo i bogatstvo, nego duh Krista.

Naprotiv, ko traži Krista, ko traži najprije kraljevstvo Božje i pravdu Njegovu, sve će mu se ostalo nadodati.

Kad bi nam to bio obećao koji čovjek, mogli bismo posumnjati u njegove riječi. Ali to nam je obećao sam Krist, o kojemu idanas, u pjesmi iz poslanice, čitamo: „Bolje je uzdati se u Gospodina nego u ljude. Bolje je nadati se u Gospodina nego u knezove“.

Sve je to jasno i očividno, pa i pak mi drukčije postupamo. Tijelo nas uz sve to, više puta svladava. I sve ta Crkva zna za našu slabost, pa na upućuje da skupa s njome molimo u početnoj molitvi današnje Mise:

„Čuvaj, molimo, Gospodine, Crkvu svoju vjekovitim smilovanjem; jer bez Tebe posrće ljudska umrlost, neka se Tvojim vazda pomoćima i odaleći od štetnih stvari i upravi k spasu nosnima“.

Svake godine nam dolazi četрнаesta neđjelja po Duhovima i doživljamo nam u pamet gornje misli. A da li smo semi, jedne godine dosad zamislili u značenju te neđjelje i povukli iz nje zaključke za svoj praktični život? — Ako jesmo, dobro; ako nismo povucimo!

Liturg

PRIPREME ZA KRIZARSKI DAN. U svim našim krajevima bit će opća proslava križarskoga dana u neđjelju 19. rujna. Za taj dan se spremaju Križari po svim krajevima, da sudjeluju na crkvenim svečanostima, te da svuda budu svečana primanja. Taj ili koji drugi dan je vanjska proslava sa programom. Svi, koji žele upute o proslavi „Križarskoga dana“, mogu ih dobiti kod V. K. B.

Podlistak

Dobar znak

I danas su časne Sestre, kao obično, prošle ulicom toga sela vodeći dječicu svog obdaništa na pretpodnevni poklon u crkvu. Najprije je kao predstraža išla jedna, za njom dugi niz dječice, oko stotinjak, a o traga pak druge dvije zatvarajući dvored i vodeći najmlađe mališane obdaništa, trogodišnjake, za ruku.

Zaludu! U današnjem ludom srtnanju svijeta k neizvjesnosti mora se čovjek i nehotice zaustaviti, videći taj sreden i pitom dugored najmlađega ljudskog naraštaja, pa priznati, da te Časne ipak čine dobro. Eto, nije ni godina, da su tu, a plodovi njihovoga plemenitog rada već jasno izbijaju. Otkad su u tom selu, osjećala se nešto ljepše, nešto umiljato, što te privlači.

Ja sam se, pravo vam velim, čisto naslađivao u veselju videći tu najmladu križarsku vojsku, koja ide da se oružjem molitve bori za progono-

nog Krista i nakon dvadeset stoljeća. A da je takvu radost sa mnom osjećalo i čitavo selo, bio bih se taj čas zakleo, ali i prevario. Naravno morao bi svatko smatrati to selo za ludnicu, kad se nebi naslađivalo videći, kako se najmlađi naraštaj lijepo uzgaja u pravom katoličkom i hrvatskom duhu. Iz ovoga, što slijedi, vidjet ćete, da je to istinito i da bih se bio prevariro, da sam se zakleo.

Bio sam uvjeren da mještani moraju biti prezadovoljni radom tih redovnica, koje im skoro bez ikakve naplate i pripomoći, o čemu sam pozitivno upućen, uzgajaju djecu. Međutim nije Remotus takav, da će odmah zaključiti iz onoga, što bi trebalo da bude, da to u stvarnosti i jest. Dobar on ima nos i po prilici baš nabasa onamo, gdje su izvori osvjedočenja.

Ne znam, o čemu su prije govorili ta dva moja časna i svake, a najviše i jedino crvene, hvale vrijedna mještanina. Svakako prve riječi koje sam uhvatio, kad sam se prikratio, bile su:

„... Ništa drugo nego ih treba ubiti. Skupile ti svu djecu po selu pa haj' s njima, kud hoće i šta hoće!“

(Aha! Već znam, o kome se govori. Pazi, Remotuse, rekoh sebi, da sve dobro čuješ.)

— Bolje bi bilo, da ih se pokušaj najprije prijateljima zastrašiti i istjerati — prihvatiti drugi, koji, vidi se, još nije popio toliko lenjinjskog mozga, koliko prvi.

— Ma tko je ikad vidio, da nam njih, tri ženske, ovakve smetnje mogu praviti.

— Pa dobro, podignimo „alarum“ i vidjet ćeš, kako će uteći!

— Kukavice smo, ako se strašimo, da im naškodimo. Je li ti vidio, kako smo bili gusto spleli mrežu? Sve je bilo naše! A osjećaj li sada kako nam izmiču ribe? Ne, ništa drugo nego ubij, pa mirna Bosna. Što su nam došle jesti sirotinjski kruh? Neka se tornjaju, otkud su i došle, jer ih mi ne trebamo.

— Vidjet ćeš, da ću ja svojim pokušajem uspiti, da ih prestrašim i otjeram.

— Ma što ćeš uspiti! Ako ih ne ubiješ, nema ti uspjeha. Je li to sramota za nas: uveli nam u crkvi to pjevanje, da čovjek od njihove drecne ne može mirno ni moliti?! (Hm, pomislim u sebi, baš tebi to pjevanje

smeta, koji si sigurno negdje u krčmi doznao, da sada i netko drugi pjeva u crkvi). — Pa, vidiš, i onu su kapelu otvorili u kući te ljudi narod grne tamo, da sluša misu, kao da nema crkve. I vidiš sramote: moli se na onom mjestu, gdje se prolivala naša hrvatska krv. — Svakako to je za nas sramota i drugog izlaza nema, već ih treba smaknuti, jer nam sve više mrse račune i sve privlače k sebi!....“

Iza tih riječi polako se udaljili, jer mi je bilo i to previše. Kad su završili kranje svoje mreže, koju im razderaše svojim radom te časne Sestre, ne znam. Svakako je dogovaranje svršilo pozitivno, jer onaj drugi je već nakon nekoliko dana započeo svojom strašilačkom akcijom.

Crna zimska večer. Jugovina šiba, kiša pljušti. Ako želite znati i datum, zapamtite dan sv. Save u siječnju godine 1937.

Samostan časnih Sestara trese se, udaran valovljem vjetra, ali najednom začuje se prasak i lomljava. Kasna je večer i prestrašene redovnice traže od sobe do sobe voštanom svijetlom, gdje je prolom. I uprav u starješičinoj sobi nadu razmrskan prozor i kamen u

Po svijetu

OFENZIVA NACIONALISTA NA SANTANDER. Nacionalisti su na sjevernom bojištu izvršili znatan proboj i osvojili važne protivničke položaje te nastavili napredovanje. Neprijatelj je pretrpio velike gubitke. Tokom ovih operacija zarobili su preko 1400 protivničkih vojnika, 19 baterija, 9 tankova, 7 sovjetskih oklopljenih automobila i veliku količinu raznog ratnog materijala. Osvojili su i grad Reinozu na čitavom između Palencije i Santandera te uništili svih 20 bataljuna protivnika, koji su branili ovaj položaj. Na ovom otkretu su zauzeli preko 20 mjesta. Stanovništvo u Reinozi priredilo je nacionalističkim četama oduševljen doček. U tamošnjoj tvornici streljiva „Konstruktora Naval“ zatekli su 40 opova, potpuno gotovih, koje će odmah upotrijebiti u daljnjim borbama. Nacionalisti su zauzeli i visoki planinarski prevoj Puerto del Escudo na cesti Burgos-Santander i se na taj način nalaze na najvišoj točki na ovom sektoru bojišta, koji je inače teško prohodan. Nacionalisti nastavljaju svoje objednosno napredovanje.

IZMEDU KINE I JAPANA vode se gorčene borbe na kopnu, moru i u vazduhu kod Sangaja. U borbama učestvuju svi obovi oružja najmodernijeg tipa. Računa se, da je dosad već poginulo u tim borbama 12 hiljada Japanaca. Obe protivničke strane grozničavo se spremaju na odlučnu bitku. Sangaj se nalazi u dimu i plamenu ratnog okršaja. Stoga ga svi stranci napuštaju pod zaštitom ratnih brodova svojih država. Bojati se, da će i Rusija ući u rat sa strani Kine, jer duž Bajkalskog jezera rši veliku koncentraciju svojih četa. Zato se prilike i ovi događaji na Istoku općenito prosuduju izvanredno ozbiljno.

PAUL CLAUDEL, glasoviti francuski katolički pisac od nekoliko vremena teško je bolestan. On, koji ga vole, moli, da ga se sjeće u svojim molitvama.

ARAPI U PALESTINI odlučili su, da se svim sredstvima odupru engleskoj osnovi podjeli zemlje. Oni traže nezavisnu državu, u kojoj bi Židovi bili priznata i potlaštena manjina.

NACIONALSOЦИЈАЛИСТИЧКЕ ЗАЕЛУДЕ I NASTRANOSTI. U toku svečanosti, koju je priredila hitlerovska omladina iz blasti Timela u Palatinatu pokrajinski vođa hitlerovske omladine za Palatinat izjavio je u svom govoru između ostalog: „Nikada jemačka omladina nije bila više odana vjere i nije više poštovala tradicije, nego što to čini omladina, koja se danas odgaja u našem Reichu. Ali vjera te omladine ne graničava se samo na crkve, jer ona — matrajući Njemačku vječnom ožjom tvorevinom — čini bolje sluge Bogu služeći narodu.“ — Zapovjednik hitlerovskih omladinskih brigada rekao je pak u svom govoru i ovo: „Vrhovna jera je iznao Pape i Lutera. Nije potrebno ići u Rim ili Vitenberg, već svuda, gdje nas pozove Firer, pa bilo to u München ili Nürnberg. Svećenici ne priznaju našeg proroka i odrekli su ga se. Međutim taj prorok, naš Firer, spasio ih je od roposti...“

IZJAVE MUSSOLINIJA. Za vrijeme anevara talijanske vojske na Siciliji predednik talijanske vlade g. Mussolini održao je govor, u kome je obećao, da će taliansko carstvo biti još veće.

ličini dječje glave na podu. Počeli su se dakle osvjećivati. A o su im one skrivile? Još pitaš? Mnogo! Jedu im njihov sirotinjski kruh, (ako su ga uopće koji put i dole im od njih!) i, što je glavno, djeluju im vode u crkvu i uče moliti Boga te slušati i poštovati starije. Kome sve ide knjima! No, što je najvažnije, svojim nesebičnim i požrtvornim radom trgaju im razapete crne zamke nad tim jadnim mjestom, još ćete kazati, da im ne čine ništa! Kad su pitali na preslušanju ova junačinu mraka, koji je, promištite, toliko bio srčan (alaj junaka!) probijte kamenom u noći prozor mostana, zašto je to učinio, kazao da je mislio, da će se Časne toli prepasti te će odmah pobjeći. Hoćete li mi vjerovati, ja sam se tav dan veselio, kad sam saznao za taj slučaj i opetovao sam u sebi: Prijete se i straše. To je dobar znak! Naći, da im je zbilja tim radom došlo raskidana crvena mreža. A to opet naći, da moje bolesno selo pomalo živi i osvješćuje se.“

Stražite, stražite! Dobar je to znak!...

V. Remotus

Protiv bezbožnog komunizma

Papina enciklika „Divini Redemptoris“

(Nastavak 16.)

5. Službenici i pomoćnici ovoga socijalnog djelovanja Crkve

Svećenici

60. Isus Krist je svoje svećenike u prvom redu izabrao i odredio, kao što da po svemu svijetu kao Njegovi službenici i radnici razvijaju ovaj spasonosni rad, koji smo dosad ukratko izložili, tako i da upotrijebe prikladne lijekove za bolesti, koje smo točno označili i naveli. Njihova je namjena služba, po posebnoj Božjoj volji, da pod vodstvom svetih Pastira te u najpokornijoj i najrevnijoj podložnosti Kristovom Namjesniku na zemlji, u svako doba pronose goruću zublju vjere među sve ljude i da istodobno neprestano katolicima ulijevaju ono vrhunaravno pouzdanje, pomoću koga je Crkva uvijek izvojevala toliko pobjeda, koliko je bojeva pavela radi Krista: „Ovo je pobjeda koja pobjeđuje svijet: vjera naša!“ (I. Iv. 5, 4.)

61. U tom pogledu poimence doživljemo u pamet svećenica ono, što im je bl. usp. Naš Predsasknik Lav XIII. kazao i preporučio: da pristupe k radnicima. Mi taj poticaj usvajamo i ovako upotpunjujemo: „Idite osobito k siromašnim radnicima; dapače idite, uopće, k svim siromasima!“ — kao što nam to nalaže nauka Krista i Njegove Crkve. Smutljivci, naime, svojim zasjedama traže u prvom redu one ljude, koji žive u oskudici. Ta lako im je izrabiti njihovo loše stanje, da ih podjare na zavist protiv bogatih i žestoko uzbuje, da silom prisvoje sve ono, što im se čini, da im je sudbina nepravdno uskratila. Ako dakle svećenik ne pristupi k radnicima i siromasima, da ih bilo zaštiti bilo oslobodi od svake predrasude i lažne nauke, lako će oni podlež i postati plijen apostola komunizma.

62. Ipak ne niječemo, da je na ovom području dosad mnogo učinjeno, posebno poslije izdanja enciklika *Rerum novarum* i *Quadragesimo anno*. Stoga očinskom dobrohotnošću pozdravljamo žar i radnost onih biskupa i svećenika, koji u ovom pogledu pronalaze i iskušavaju, dakako uz dužni oprez, nove načine apostolata, koji bolje odgovaraju modernim zahtjevima. No sve, što se dosad u tu svrhu učinilo, vidi se, da nikako još ne odgovara potrebama naših vremena. Kao što u slučaju, kad je domovina u opasnosti, sve ostalo se zapostavlja, što ili ni najmanje nije potrebno za život ili se izravno ne odnosi na obranu domovine, skoro na isti način i stvari, o kojoj raspravljamo, svaki drugi posao, ne znam kakav on bio, treba zapostaviti potrebi obrane samih temelja kršćanske vjere i kršćanske civilizacije. Radi toga neka svećenici u svim i pojedinim župama, nakon što najprije, kako to i treba, uložte truda i brige oko skupnog dušobrižništva i uprave

Osvajajmo sve za Krista!

Stav mlade generacije

Život teče.

I traži nove putove. Krči ih, kao što ih krči voda što izvire iz grebena. Život nije voda stajaćica, nego živi tok koji teče dalje. Uvijek nešto nova, uvijek nešto mlada, barem pomladena, ali nikako ne može ostati na istomu.

Mala djeca najčešće iza kiše blatom ograđuju kanale kojima se slijeva voda s ulica. Iza ograde voda prestane teći. Ali samo za kratko. Nato kanal u gornjem dijelu jače nabrizga i provali onaj blatni nasip.

Životnom toku se mogu stavljati brane i ograde. Za neko vrijeme nastupi zastoje. Ali zato kasnije životne snage šiknu mnogo jačim i snažnijim tempom.

Društveni život ima svoj način razvoja. Život ljudske zajednice ima svoju životnu dinamiku. Zapreke ne zaustavljaju životnoga toka. Sva mudrost mora biti u tomu — kako provesti dobru kanalizaciju kojom će teći rijeka života.

Život današnjega čovjeka nailazio je i nailazi na zapreke s desna i s li-

vojih vjernika, najveći i najbolji dio svojih snaga i revnosti posvete, da bi ujedno radničke mase opet privukli, Kristu i Crkvi te da bi ujedno kršćanski duh iznova prodro u društva i zajednice ljudi, koji su se najviše od njega otudili. Ako pak to budu učinili oni, koji pripadaju svetom redu, neka ne sumnjaju, da će jednom svakako dočekati neočekivane plodove svoje revnosti, koji će im dakako biti kao nagrada za uloženi prvašnji trud oko temeljite obnove njihovih duša. Da se poslužimo primjerima, to smo opazili u Rimu i drugim velikim gradovima, gdje se u nedavno sagrađenim crkvama u četvrtima predgrada, stvaraju brižno župske zajednice vjernika te se čudesno mijenja ponašanje i život onih građana, koji su se vjerno samo zato protivili, jer je nijesu nikako poznavali.

63. Najuspješnije je ipak sredstvo apostolata među siromašnim i poniženim mnoštvom svijeta svakako primjer svećenika, koji neka se okruži onim zborom kreposti, koje smo nabrojili i preporučili u našoj enciklici *Ad catholicos sacerdotes* (20. prosinca godine 1935.: A. A. S. sv. XXVIII., 1936., str. 5—53). No u ovom pogledu Božji službenici poimence treba da se toliko odlikuju skromnošću života, jednostavnošću i umjerenošću, da vjernicima budu najvjeranija slika Božanskog Učitelja, koji je o sebi otvoreno govorio: „Lisice imaju jame i ptice nebeske gnijezda, a Sin čovječji nema gdje da zakloni glavu“ (Mt. 8, 20). Svagdašnje iskustvo je dokazalo, da svećenici skromnoga života, koji po evanđeoskoj nauci uistinu nikako ne služe za vlastitu korist, uvijek vrše čudesna dobročinstva među kršćanskim pukom. To potvrđuju primjeri sv. Vinka Paulskoga, sv. Ivana B. Vianney, sv. Josifa B. Cottolenga, sv. Ivana Bosca i bezbroj drugih. Naprotiv škrti svećenici, koji sve upriličuju za vlastitu korist i udobnost, kao što smo to dokazali u prije spomenutoj Našoj enciklici, i ako u svojoj zloći i pokvarenosti ne dopiru tako daleko, kao Juda, izdajica Kristov, ipak ostaju isprazna „mjed koja ječi“ i beskorisni „praporac koji zveči“ (I. Kor. 13, 1) te prečesto su tako daleko, da bi vjernicima djelili božansku milost, već radije mu je brane i ustežu. A ako se svjetovni i redovni svećenici, po dužnosti svoje službe, moraju baviti upravom zemaljskih dobara, neka tada imaju na umu, da se ne samo najpomnijivije moraju držati zakonâ ljubavi i pravde, nego se još na poseban način moraju truditi, da se uistinu pokažu siromasima braća.

(Nastavit će se.)

vijek čeka na podne, a podne ne dolazi.

Evo u čemu je tragika našega čovjeka sa sela i grada, i uopće tragika čovjeka koji je odbačen i prezren — da sam sebe izjeda i gotovo sve svoje snage troši u međusobnom glodenju. Oni iz one grupe vide ostvarenje svojih ideala u savršenju onih iz one druge grupe i obratno. Jedni i drugi stradaju, jedni i drugi su prezreni, jedni i drugi su odbačeni, jedni i drugi su sažeti, iscijedeni, opljačkani, a jedni u drugome vide prvoga i glavnog svog neprijatelja. Naravno, to su vješto namjestili oni hijenski tipovi s vrhova koji sišu i krv i mozak.

Koji stav u ovom pitanju moraju uzeti katolički formirani omladinci sela i grada?

Evo koji!

U svima odbačenima i potlačenima, pače u onima koji su među prvima u revolucioniziranju širih slojeva, gledati ljude koji sigurno dobro misle. Pogriješno je odricati dobronamjernost u radu oko dolaska nečega novoga onima koji su gladni i prezreni. Gladan čovjek se ne buni iz luksusa nego iz očajja. Sigurno većina onih nižih, koji se danas nalaze u taboru svakakvom samo ne katoličkom, imaju plemenitiju dušu od mnogih farizejskih duša koje svakoga proglašuju saveznikom sotone.

Starije generacije su mnogo kri-ve što su tako veliki brojevi nižih dospjeli u tabor protivnika Božjih. Među ostalim krivo je i to, što su — novo vino htjeli stavljati u stare mišine.

Mlada katolička generacija, katolički organizirani omladinci sela i grada svoju ulogu moraju gledati u tomu — da iznose na vidjelo čisti katolički program, bez ikakvih natruha. Iznositi lik Kristov onako kakav On uistinu jest. Iznositi njegovu evanđeosku pravdu, evanđeoske zasade kao temelj zdravoga poretka koji bi usrećio sve, a posebice one koji sada stradaju.

Pravo katolički formirana omladina ne vidi svoju ulogu u negativnom stavu, t. j. samo da psuje i polemizira, nego da iznosi pozitivan program.

Mi ne smijemo mirovati dok Kristu ne osvojimo sve pozicije javnoga života, a to se postizava time da nauku evanđelja iznosimo onakvu kakva ona jest. Nema toga, i ne može ga biti, koji je ne bi prihvatio iza kako je spozna.

A ta je nauka nepoznata!

Nepoznat je Krist.

Nepoznato je evanđelje.

Nepoznata je socijalna nauka Crkve.

Druge ćemo upoznati jakim iznošenjem pozitivnoga programa.

To je stav koji nosi plodove. To je stav onih koji pravo shvaćaju život i koji ne će mirovati dok Krist ne bude gospodar na svim poljima javnoga djelovanja.

Junior

Po državi

EUHARISTIJSKI KONGRES U SLAV. POZEGI održan je 14., 15. i 16. t. mj. i uspio vanredno. Prisustvovalo mu je oko 30 hiljada vjernika iz svih mjesta od Slav. Broda do Virovitice. Uz nadbiskupa o. Rafaela Rodića prisustvovalo mu je i nadbiskup-koadjutor dr Alojzije Štepinac, koji je na glavnom trgu 15. t. mj. odslužio pontifikalnu Misu. Na javnom svečanom zborovanju govorili su: gradonačelnik dr Ciraki, seljak Adam Bilmez, dr Josip Andrić, gđa Sofija Brajša i Križar Stjepan Ramljak. Poslije podne održana su staleška zborovanja te javno zborovanje Križara i Križarica. Naveče je održana veličajna ludska procesija rasvijetljenim ulicama Požege, a 16. t. mj. ujutro velebna teoforička procesija.

OPROSTAJ AMERIČKIH HRVATA S HRVATSKOM održan je u Zagrebačkom Zboru 15. t. mj. Kao što je doček američkih Hrvata bio oduševljen i iskren, isto tako bio je i oproštaj. Velika dvorana Zagr. Zbora bila je dupkom puna. Pretsjednika dra Mačeka zastupao je potpretsjednik HSS g. Košutić. Nakon što je izveden bogat program, govorio je potpretsjednik „Hrvatskog Radiše“ dr Torbar, koji je oduševljenim riječima spomenuo rodoljublje na djelu američkih Hrvata te izrazio nadu, da će se američki Hrvati doskora povratiti u domovinu. Potpretsjednik HSS Košutić saopćio je američkim Hrvatima poruku dra Vlatka Mačeka, koja je primljena s velikim o-

duševljenjem. Predsjednik Hrvatske bratske zajednice u Americi Ivan Butković, burno pozdravljen, zahvalio je na srdačnom primiku i pozvao sve Hrvate diljem svijeta, da nastave borbu za slobodu svoga naroda.

KONGRES HRVATSKIH VATROGASNIH DRUSTAVA U ZAGREBU. 14. i 15. t. mj. vrio svečano proslavljena je u Zagrebu 60-godišnjica hrvatske vatrogasne zajednice. Nakon službe Božje na Mažuranićevom trgu, kojoj je prisustvovalo 17 hiljada hrvatskih vatrogasaca, otkriven je na Prilazu spomenik preporoditelju hrvatskog vatrogastva pk. Đuri Deželicu. Pred spomenikom održao je govor starješina Vatrogasnog Saveza Kraljevine Jugoslavije i Vatrogasne zajednice savske banovine g. Stanko Zagar, koji je među ostalim kazao: „Hrvatsko vatrogastvo, organizirano u hrvatskoj vatrogasnoj zajednici, kao svom narodnom i najvišem vatrogasnom forumu i kao sastavni dio hrvatskog naroda stavlja sve svoje zdrave snage u službu hrvatskoga naroda i narodnoga pokreta pod vodstvom dra Vlatka Mačeka“. Njegov govor pozdravljen je od mnoštva silnim odobravanjem i klicanjem predsjedniku dru Mačku, hrvatskim vatrogascima i Hrvatskoj. Održano je još nekoliko govora i odsvirana hrvatska himna. Tada je predstavnik hrvatskih vatrogasaca iz Varaždina M. Dolanski pročitao rezoluciju Hrvatske Vatrogasne Zajednice u kojoj se sastanak hrvatskih vatrogasaca u Zagrebu proglašuje kongresom hrvatskih vatrogasnih društava. Taj kongres jedini je legitimni predstavnik hrvatskih vatrogasaca i on jedini može donositi zaključke, koji se tiču budućnosti hrvatskoga vatrogastva. Današnjim danom objavljujemo prekid hrvatskog vatrogastva s „Jugoslavenskim Vatrogasnim Savezom“. Nato je na Jelačićevom trgu održan velebni mimohod, u komu je učestvovalo 55 hrvatskih župa sa 17 hiljada hrvatskih vatrogasaca.

DOGADAJI U MLADENOVCU. Beogradska „Samouprava“ od 17. t. mj. javlja: „Juče je u Kragujevcu došlo do izgređa iako je episkop poslije službe i čitanja jednog crkvenog akta pozvao sve prisutne da se razidu u redu, u miru i dostojanstveno. I sam ostao u crkvi. Narod je to poslušao, četiri popa ne. Oni su i poslije naredbe svoga starješine sa tri barjaka pošli niz čaršiju, skupivši oko crkvenih barjaka porred zavedenih i dobronamjernih, i tipove kojima inače nije ništa sveto i koji se inače u životu bore pod savim drugim zastavama. Pošto su do mile volje mlatarali i vikali, ovi remetnici reda i nedjeljnog odmora ostalih građana bili su prinudeni, da se vrate u crkvu. U crkvi su međutim došli na ideju da još jednom izidu u varoš sa crkvenim stvarima i da još malo provociraju narod! Tada je međutim između ova nedisciplinovana četiri popa i drugih trezvenijih svećenika došlo do oštrog sukoba. Trezveniji su im podviknuli. Crkva je bila pozornica jedne svade... — U Mladencu je juče za vrijeme službe bila puna i crkva i porta. Poslije službe demonstranti su krenuli niz brdo, u čaršiju. Dok se manifestovalo govorima i povici, policija je bila u stavu posmatrača... Kad je međutim masa, harangirana od građanskih opozicionara, a pomognula raznim stranim i nepoznatim licima, koja su toga dana došla na službu Božju neznanu od kud — jer ta lica nisu bila iz mladenovačke parohije! — krenula na kuću Milana Badžaka, narodnog poslanika, i kada je tamo počeo da dolazi do izraza njihov rušilački nagon, došlo je do gužve. Poučena iznenađenjima u Sarajevu i Bijeljini, policija se nije dala iznenaditi i u Mladencu. U ostalom Badžakova kuća bila je napadnuta. Prozori porazbijani, ograda lomljena. Policija je opominjala izgređnike, među kojima je bilo i ateista i komunisti, i molila, apelovala na njihovo osjećanje čovječnosti. U jednom kritičnom času, neko je međutim iz gomile pucao na policiju. Policija je bila ipak i dalje do kraja strpljiva. Tek kad je palo u krvi nekoliko čuvara javnoga poretka, tek pošto je od policije pucano u vjetar, tek pošto je žandarmerijski oficir ranjen nožem u ruku, pucalo se, radi odbrane, i na demonstrante. Na žalost, bilo je mrtvih i ranjenih!... Kao što je i moralo biti, kad se znaju ove žalosne pret hodne okolnosti. Poslije toga, aranžeri i provokatori su se razbjegli. Do sinoć niko nije mogao biti ni uhapšen...“

POVODOM NEISTINITIH I ALARMANTNIH VIJESTI O KONKORDATU Ministarstvo unutrašnjih poslova izdalo je ovo saopćenje: „U vezi sa prijemom Konkordata u Narodnoj skupštini neprijatelji javnog reda i mira i protivnici režima izmišljavaju i tendenciozno pronose razne neistinite i alarmantne vijesti. — U interesu

javnog reda i mira i spokojstva građana upozorava se građanstvo, da ne nasjeda ovim neistinitim i tendencioznim vijestima i da se kloni onih, koji ih izmišljaju i šire. — Vlastima i organima unutrašnje uprave izdaju su uputstva, da sa rasturačima tih vijesti postupaju najstrože po zakonu.“

Što drugi pišu

„TAJANSTVENE ZAGREBAČKE IZJAVE“

Zagrebački „Hrvatski Dnevnik“ od 18. t. mj. pod ovim naslovom piše: „Slovenec nas „prijazno prosi“ da donesemo potpuno jasnu izjavu vodstva HSS, što drži o konkordatu i kakvo stanovište zauzima prema vjerskoj borbi u ovoj državi. „Slovenec“ nas uvjerava, da je Stojadinović „nakon toliko godina diktature donio Hrvatima političku slobodu, kakve nisu u našoj državi nikada uživali i da je on prvi priznao postojanje hrvatskog pitanja i potrebu, da se ono riješi na podlozi priznanja jednakoopravnosti hrvatskog naroda“. Našemu pozivu, da objavi izjavu predsjednika dra Mačeka, koja je izišla u „Morning Postu“, ljubljanski list ne udovoljava, premda smo ga zato „prijazno prosili“, nego nama savjetuje, da je „mi donesemo“. To nas podsjeća na jednu bilješku „Samouprave“ prema kojoj smo citirali svojedobno članak jednog vanjskog lista. Taj je citat bio prekinut pozivom našim čitateljima, neka čitaju, šire i pretplaćuju „Hrvatski Dnevnik“. Na to je „Samouprava“ cinički napisala, da smo to stavili samo zato, ne bi li naši čitatelji pomislili, da u štampi nema ravnopravnosti, jer da nam nije dopušteno donijeti ni ono, što piše „Samouprava“. „Slovenec“... ako baš želi znati naše stanovište prema konkordatu, mi ćemo mu ga otvoreno reći: Mi gl edamo na konkordat isto onako, kako gledamo i na ostale zakone, koji su donešeni bez sudjelovanja hrvatskog narodnog predstavnništva. To je naše načelno stanovište, premda inače ne možemo poreći, da su akciju protiv konkordata povelili naročito velikosrpski šovinistički krugovi u svojoj mržnji prema katoličkoj crkvi i vjери, koja je ujedno vjera većine hrvatskog naroda i kojoj od Hrvata ne prijete nikakva opasnost. Naše je stanovište prema konkordatu potpuno jasno i strogo principijelno, pa ako nam g. Smodej, koji je tako bliz „Slovencu“ ishodi carte blanche, mi ćemo o tome i više napisati. Nadamo se, da će „Slovenec“ biti ovim odgovorom zadovoljan, jer je naš odgovor iskren, ako možda i nije za taj list i gospodu oko njega poželjan.“

POVODOM VATROGASNOG KONGRESA U ZAGREBU

Ljubljanski „Poneačljski Slovenec“ od 16. t. mj. javlja među ostalim ovo: „Već prije podne došlo je do nemilog nespo razumka. Hrvatski vatrogasci su naime izjavili, da današnjim danom prekidaju svaku vezu s jugoslavenskim vatrogasnim savezom i osnivaju svoj vlastiti savez. Slovenski vatrogasci su nato svi otputovali iz Zagreba.“

Zagrebačke „Novosti“ pak od 17. t. mj. registriraju govor g. Franca Snoja, koji je kao prvi podstarješina Vatrogasnog Saveza Kraljevine Jugoslavije predsjedao I. Jugoslavenskom vatrogasnom kongresu u Zagrebu 16. t. mj. On je u svom govoru među ostalim kazao: „U našem vatrogastvu od vremena do vremena događaju se potre si, kritično doba... Takav potres, kritično doba doživjeli smo jučer, kad je član jedne vatrogasne čete prigodom otkrića spomenika Gjurji Deželicu dao izjavu, koja nije u skladu sa postojećim zakonima... Zelim, da se taj incident dogodio baš u tom trenutku, kada imamo u gostima prijatelje i braću iz inostranstva“. — U istom broju list donosi i izjavu Uprave Vatrogasnog Saveza Kraljevine Jugoslavije, u kojoj se među ostalim kaže: „Povodom izjave, koju je dao dne 15. o. mj. g. Marijan Dolanski prilikom proslave 60-godišnjice Vatrogasne zajednice savske banovine pri otkriću spomenika zaslužnom hrvatskom vatrogasnom radniku pk. Gjurji Deželicu, Vatrogasni Savez osuđuje rezoluciju g. Marijana Dolanskog... Vatrogasni Savez Kraljevine Jugoslavije žali, da su se s tom rezolucijom naknadno solidarisali starješina Saveza g. Stjepan Zagar te članovi Uprave Srećko Jandrašić i Branko Svoboda predavši tim povodom... i svoje ostavke na položajima u Saveznom starješinstvu i u pravi...“

INCIDENTI U NISU

Beogradsko „Vreme“ od 16. t. mj. javlja iz Niša, da je „Crkvena uprava Srpsko-pravoslavne crkve u Nišu“ još od jučer (14. t. mj.) afiširala i raspačala plakate,

kojima pozivlje pravoslavne građane, da na dan 15. t. mj. dođu u crkvu radi važnih saopćenja. Tom su se pozivu odazvali i prištaše Jugoslavenske Radikalne Zajednice u ogromnom broju, ali na njihovo iznenađenje našli su vrata na crkvi zatvorena. Na vratima je bilo napisano, da se služba Božja ne će održati, jer se pravoslavna crkva boji, da ne dođe do krvoprolića.“

Nato su prištaše JRZ održali prosvjednu skupštinu.

„Vreme“ završava:

„Za to vrijeme u zaključanoj Sabornoj crkvi dovršavana je služba Božja, sa čitanjem imena narodnih poslanika, koji su glasali za Konkordat i koji su po odluci Sinoda pozvani na odgovornost pred Crkvenim sudom, a dole lišeni počasnih crkvenih prava.“

„U Nišu se vrlo oštro komentariše ovaj događaj, jer ovo je prvi put u historiji naše crkve, da crkvene vlasti zaključavaju crkvu i tako sprječavaju svoje vjernike, da prisustvuju službi Božjoj.“

„Vreme“ kaže, da je službi Božjoj u zatvorenoj crkvi prisustvovalo oko 200 žena.

„JUGOSLAVENSKA CRKVA“

Ljubljanski tjednik „Slovenija“ kritizira pisanje bečkog ilustriranog tjednika „Wiener Bilder“, koji je u nekrologu povodom smrti srpskog patrijarha Varnave napisao, da je umro poglavar „jugoslavenske crkve“. List konstatira, da nema nikakve „jugoslavenske crkve“, već da je Varnava bio patrijarh srpske crkve.

Naši dopisi

Primošten

PROSLAVA KRIZARSKOG DANA

U nedjelju 15. t. mj. su naši Križari i Križarice održali proslavu Križarskog dana. Ujutro je bila zajednička sv. pričest. Navečer su imali svečanu priredbu u „Katoličkom Domu“. Iza kako je predsjednik K. B. pozdravio sve prisutne, brat Josip Sprljan iz Vodica održao je lijep i za naše prilike vrlo značajan proslav.

Zatim su bile dvije deklamacije te dva igrokaza i pjevanje križarske himne. Napeta mistična igra „Slijepa sirota“ je ostavila lijep utisak na sve prisutne, jer su je sestre Križarice lijepo izvele. Također je šaljiva igra, koju su Križari primjereno izveli, malo razveselila prisutne.

Naši Križari i Križarice su ovaj put pokazali svoju sposobnost koja je bila primjerna i polivalna.

Ima izgleda, da će naša muška i ženska križarska omladina zaorati dublje brazde u prosvjetnom preporodu našega sela. Bog živi! Akaba

Betina

ODLAZAK STAROG ŽUPNIKA. 5. t. mj. Betina je doživjela nešto neobičnoga i rijetkoga. Nakon punih 12 g. župnikovanja našega dosad isjnog župnika vlč. g. don Balda Vijolića kućno je čas rastanka s njim. Kućno je čas, kad se naš mili don Baldo morao da od nas odijeli, da u svojoj novoj župi Pirovcu nastavi djelo, koje je započeo u Petini. Dirljiv je bio rastanak, jer kao što majka voli svoju djecu, tako je i on nas volio, svoje župljane. Mladost i staro, muško i žensko dohrtilo je na obalu, da vidi i pozdravi svoga bivšeg župnika i da mu po zadnji put odade svoju sinovsku zahvalnost i odanost. Uz mahanje rupčića i zanosno klicanje brod se otisnuo od obale i krenuo prema Pirovcu. Bog nam ga dugo i dugo vremena poživio!

DOLAZAK NOVOG ŽUPNIKA. Drugi isto tako rijetki slučaj još istoga dana desio se u Betini. Nakon ostavke vlč. don Balda došao nam je za župnika vlč. g. dr Ivo Guberina. Ako je bio dirljiv rastanak sa starim, dirljiv je bio i doček novoga župnika. I ako je bio radni dan, narod s ushićenjem je primio u svoju sredinu novoga župnika. Masa svijeta skupila se na obali kličući novom župniku. Pri dočeku je bio prisutan i biskupov izaslanik preč. g. don Ivo Berak u pratnji bivšeg župnika. S njima skupna narod je krenuo prema crkvi, pred kojom su dočekale novog župnika tri djevojke u bjelini (kćeri Marijine) zažalivši mu dobrodošlicu. Župnik se zahvalio te krenuo u crkvu, da sazove Duha Svetoga na sebe i sakupljeni narod. Biskupov izaslanik održao je tom zgodom govor, u kojemu je zahvalio vlč. don Baldu Vijoliću na dosadašnjem radu, a vlč. dra Ivu Guberinu upozorio na široko polje rada, koji ga čeka. Iza kako se pomolio, novi župnik krenuo je u svoj župski stan, našto se narod razišao kličući svom novom župniku. Dragi Bog nam ga dugo godina poživio! Betinjani

Život Šibenika

BISKUP U ZABLACU. U prošli ponedjeljak 16. t. mj. preuzv. biskup u pratnji vlč. Spanića bio je u Zablacu. Tu je po obredniku blagoslovio novi dio grobišta i dao održenje mrtvima. Zatim je blagoslovio novi župski stan te održao govor, u kojemu je na osobiti način istaknuo žrtve sadašnjega župskog upravitelja i njegovih župljana oko dogradnje župskog stana. Ovom prilikom je u crkvi nakon blagoslova tenor-solist iz Šibenika g. Bruno Belamarić vrlo lijepo i efektno otpjevao „Ave Maria“ od Gounoda.

TISKARA „KACIC“, u kojoj se tiska i naš „Katolik“, ovih dana siavi prvu desetogodišnjicu svog uspješnog rada u Šibeniku. Napretku Tiskare znatno je doprinio neumorni rad njezinog dugogodišnjeg upravitelja pošt. o. fra B. Buljevića. Čestitamo!

SIZGORICEVA PROSLAVA. Pododbor „Matice Hrvatske“ u Šibeniku sprema se da proslavi i komemorira 450 godišnjicu izdavanja glasovitoga djela Šibenčanina Jurja Sিজgorića „De situ Illyriae et civitate Sibenicensi“. Juraj Sিজgorić rodio se u Šibeniku oko 1420. g. Učio je u Padovi. Kasnije postao je kanonik šibenskog stolnog kaptola. Umro je g. 1509. U spomenutom djelu opisao je narodne običaje u Šibeniku i prikazao hrvatske narodne pjesme.

PROSLAVA VELIKE GOSPE. Blagdan Velike Gospe bio je i ove godine svečano proslavljen. I ove godine na hiljade hodočasnika iz Šibenika i okolice našlo se u Vrpolju. Isto tako lijepi broj hodočasnika otišao je na Pomisalj i Srimu.

DUHOVNE VJEZBE SVEĆENIKA. Za prvu skupinu počele u ponedjeljak 23. t. mj. u biskupskom sjemeništu, a svršile 27. t. mj. uvečer. Vodice ih vlč. o. dr Antun Alfirević D. I. Druga skupina će ih obaviti od 30. t. mj. uvečer do 3. rujna uvečer. Prvim duh. vježbama prisustvovalaće oko 70 svećenika, a drugima oko 60.

SKUPSTINA KONFERENCIJE SV. VINKA PAULSKOGA. Pozivlju se članovi Konferencije sv. Vinka Paulskoga, da nefaljeno prisustvuju redovitoj mjesečnoj skupštini, što će se održati u nedjelju 22. t. mj. u 6 s. poslije podne u samostanu sv. Dominika.

SJEMENISTARCIMA. Ravna eljstvo sjemeništa javlja: Popravni ispiti za sve razrede bit će 26. kolovoza, a za malu maturu 28. kolovoza. Upozoravaju se svi pitomci, da navrijeme urede sve za upis prema Izvještaju gimnazije. Dan dolaska će se pravovremeno javiti.

SVIM CLANICAMA „ZIVOGA SVIJETLA“ javljam, da je nakana klanjanja za sljedeći tjedan (od 23.—29. VIII.): da vjera u prisutnost Spasitelju u Presv. Oltarskom Sakramentu dobije i u našem narodu što vidljiviji oblik preko organizacije „Živoga svijetla“. — Don Ante Radić.

KONFERENCIJI SV. VINKA PAULSKOG poklonili su preč. don Niko Plančić i don Kreše Zorić ml. po 10 Din mjesto čestitke mladomsinu vlč. don S. Dioničeviću.

Križarske vijesti

NOVA KRIZARSKA BRATSTVA osnovana su u Majkovima (okružje Dubrovačko) i Ladevcu (okružje senjsko).

ODRZANI TEČAJEVI: Od 1. do 8. VIII. održan je tečaj u Supetru (okružje hvarsko), a držao ga je Ivica Petroci. — U Ogulinu je održan tečaj za vod. M. K. 15. i 16. VIII., a držao ga je brat Stiperski i vlč. g. Kukulj Dragutin.

POSJETI I PREDAVANJA: Br. Mirko Cerovac posjetio je i održao dva predavanja u K. B. Zagorje kod Ogulina.

ODRZANE KRIZARSKE PRIREDBE: U nedjelju 15. VIII. održan je križarski dan u Skradu za okolna mjesta, a VKB je zastupao br. dr I. Protuljac. Isti dan bio je križarski dan u župi sv. Blaža u Zagrebu.

TALIJANSKI MANEVRI. Dosadašnji manevri pokazali su, da je potpuno uspješna obrana Sicilije. Strana se štampa mnogo bavi ovim manevrima. — Pariški „Matin“ piše, da je apsurdno i pomisliti, da bi moglo uspjeti iskrcavanje protivnika u Siciliju. — Londonski „Morning Post“ ističe, da je na ovim manevrima glavnu ulogu igrala avijacija i oklopljena brigada, koja je prenosila 10 hiljada ljudi sa 70 km na sat. — Na manevarskom terenu sastali su se talijanski kralj, prijestolonasljednik i ministar pretsjedniki Mussolini.